

Tytuł:	Internet jako ułatwiacz codzienności		
Grupa docelowa:	Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych		
Autor:	Małgorzata Bazan		
Cele:	Uczestnicy i uczestniczki: <ul style="list-style-type: none"> - wiedzą, które obszary działalności w sieci ułatwiają codzienne funkcjonowanie, - pogłębiają wiedzę na temat bezpiecznego poruszania się w sieci, - rozpoznają zagrożenia, - dostrzegają pozytywne i negatywne skutki korzystania z bankowości elektronicznej, aplikacji, portali randkowych i zakupów w sieci. 		
Przebieg zajęć:			
Kolejne kroki	Dokładny opis i forma/metody pracy	czas	potrzebne/sugerowane materiały
1. Wprowadzenie w tematykę i integracja grupy	1. Przedstaw się, powiedz kilka słów o sobie i wyjaśnij, jakie są cele warsztatu. 2. Zaproś uczestników i uczestniczki, aby po kolei przedstawili się: imię, jedna cecha, która mnie wyróżnia, ew. wymarzony zawód/hobby, itd. (wybór należy do trenera/trenerki) 3. Poproś, aby uczestnicy i uczestniczki dobrali się w pary/zespoły trzyosobowe i odpowiedzieli na pytanie: Czego chcę się nauczyć podczas warsztatu? Następnie wszystkie uwagi i	25 min.	tablica/flipchart

	<p>spostreżenia należy spisać na tablicy/flipczarcie/itp. Przedstaw kolejne etapy warsztatu i odnieś je do oczekiwań uczestników i uczestniczek.</p> <p>4. Wprowadź uczestników i uczestniczki do zagadnienia, czym jest internet i do czego służy (tu można spodziewać się następujących odpowiedzi: nauka języków, planowanie podróży, uczestnictwo na portalach społecznościowych, kupowanie w sieci, bankowość elektroniczna, itd.)</p>		
2. Część centralna	<p>1. Bankowość elektroniczna – praca w parach, uzupełnianie tekstu (załącznik nr 1). Następnie poproś wybranych uczestników/wybrane uczestniczki o głośne odczytanie kart, podanie prawidłowych odpowiedzi. W razie trudności podpowiadaj, uzupełniaj, wyjaśniaj.</p> <p>Część druga ćwiczenia polega na wspólnym opracowaniu korzyści płynących z bankowości elektronicznej i uświadomieniu niebezpieczeństw z nią związanych. Podziel więc tablicę na dwie części – szanse i zagrożenia, jakie niesie za sobą bankowość elektroniczna. Wyraźnie podkreśl, na co należy uważać, czego na pewno robić nie wolno.</p> <p>Korzyści płynące z bankowości elektronicznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niższe koszty przeprowadzonych operacji. • Zwiększenie satysfakcji klientów dzięki nieustannej dostępności wirtualnych usług , niezależnie od czasu i miejsca bez konieczności fizycznej obecności w placówce banku. • Bieżąca kontrola – bankowość elektroniczna umożliwia swoim klientom sprawowanie nieustannej kontroli nad własnym rachunkiem. 	45 min.	Załączniki nr 1. i 2. Tablica

	<ul style="list-style-type: none"> • Wygodna komunikacja – nie wymaga wychodzenia z domu, mamy szybki i łatwy dostęp do informacji. • Zwiększenie wyników finansowych banku. • Promowanie szerokiego asortymentu usług i produktów. • Indywidualizacja oferty dla klienta. • Możliwość dotarcia do licznej grupy . <p>Zagrożenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Systemy bezpieczeństwa – należy zwracać uwagę na szyfrowanie transmisji danych, proste uwierzytelnianie – (identyfikator, hasło, PIN), silne uwierzytelnianie – (np. token, certyfikat użytkownika, klucz prywatny), podpis elektroniczny. • Phishing. • Skimming. • Kradzież z wykorzystaniem złośliwego oprogramowania. • Kradzież tożsamości (nigdy i nikomu nie podajemy swoich haseł, loginów, innych ważnych danych). • „Oszustwa nigeryjskie”. • Kradzież w sklepie internetowym. • Powolna “eliminacja” czynnika ludzkiego - pracę człowieka zastępuje “maszyna” <p>Na zakończenie tej części – dobieranie rozsypanki, dobieramy definicję do hasła. (załącznik nr 2)</p> <p>2. Aplikacje.</p> <p>Poproś, aby uczestnicy i uczestniczki podzielili się informacjami, jakich aplikacji używają najczęściej i w jakim celu. Następnie</p>	[ok.45 minut]	
--	--	---------------	--

	<p>narysuj trzy koła (mają nachodzić na siebie, jak w matematyce trzy zbiory). Każde koło nazwij inną częścią działalności człowieka, np.: hobby, rozrywka, potrzebne do codziennego funkcjonowania. Poproś, aby uczestnicy i uczestniczki kolejno wpisywali nazwy znanych im aplikacji w poszczególne pola. Przykładowe aplikacje: iTranslate Voice, EyeEm, SafeKiddo, Mx player, jakdojadę.pl, Flipboard, Notatnik, Endomondo, Mój Budżet, Instagram/ fb/Messenger/twitter, blablaCar, iTaxi, Jango, Pocket, aplikacje własnych banków, RSO, Pierwsza Pomoc, Pole, Mój kalendarzyk, aplikacje do czytania książek, dietetyka i zdrowie, planowanie czasu, inne wg doboru grupy i trenerów/trenerek.</p> <p>Zwróć uwagę, że aplikacje zbierają o nas różne informacje (“bańka filtrująca”), by stworzyć nasz szerszy profil np. jako konsumenta. Łatwiej wtedy dobierać do niego np. reklamy.</p> <p>Druga ważna uwaga trenera/trenerki powinna odnosić się do tego, że różne aplikacje wymagają dostępu do różnych informacji, np. popularna wśród nastolatek aplikacja “Lustro” wymaga dostępu do danych geolokalizacyjnych, co wydaje się być irracjonalne. Dlatego przed zainstalowaniem jakiejś aplikacji należy dokładnie przeczytać informacje i zastanowić się, czy na pewno chcemy, aby aplikacja miała dostęp do takich czy innych danych i czy jest nam potrzebna.</p> <p>Praca w 3, 4- osobowych grupach. Poproś, aby uczestnicy i uczestniczki zaprojektowali własną aplikację, która miałaby im w znaczący sposób ułatwić życie. Uczestnicy i uczestniczki mogą ją opisać i rozrysować na kartkach szarego papieru. Po zakończeniu pracy w grupach poproś o przedstawienie wyników prac.</p>	<p>[ok. 30 minut]</p> <p>[ok. 20 min.]</p>	<p>Tablica, kartki papieru do pracy grupowej</p>
--	--	--	--

	<p>Przypomnij, że konieczne jest tworzenie tzw. mocnych haseł, również gdy korzystamy z aplikacji.</p> <p>3. Zakupy online. Porozmawiaj przez chwilę z uczestnikami i uczestniczkami na temat zakupów w sieci: Czy korzystają ze sklepów internetowych? Na co zwracają uwagę? Czy myślą o bezpieczeństwie podczas kupowania w sieci? Następnie pokaż filmik z zasadami bezpiecznego kupowania i omów kolejne punkty.</p> <p>4. Portale społecznościowe. Poproś, aby uczestnicy i uczestniczki w parach/grupach 3, 4-osobowych zastanowili się, na co zwróciliby uwagę, gdyby chcieli założyć sobie konto na portalu społecznościowym. Swoje uwagi mają spisać na kartkach samoprzylepnych. Po kilku minutach wybrani przedstawiciele grup przyklejają swoje kartki, w dowolny sposób, do tablicy. Następnie zaproponuj, aby podzielić kartki na dwie grupy: „Przed założeniem profilu” i „Po założeniu profilu”. Wybierz uczestnika lub uczestniczkę do segregowania materiału, a pozostałych do głośnego komentowania. Na tablicy powinny znaleźć się takie punkty jak:</p> <p>„Przed założeniem profilu”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sprawdź opinie użytkowników, skorzystaj z popularnej wyszukiwarki • Przeczytaj dokładnie regulamin • Zwróć uwagę, czy firma jest polska czy zagraniczna • Przyjrzyj się płatnościom i formom przelewów (czy są bezpieczne) • Wybierz portal weryfikujący oferty (mniejsza szansa, że spotkamy oszustów, spamerów, itd.) • Zastanów się, czy portal wprowadza ograniczenia 		<p>https://www.youtube.com/watch?v=cK_x_OQt1FA</p> <p>Kartki samoprzylepne, tablica</p>
--	--	--	---

	<p>wiekowe</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dowiedz się, czy portal oferuje ręczną weryfikację ofert (pozwala to wyeliminować np. treści niezgodne z prawem czy obraźliwe) • Sprawdź, czy portal oferuje możliwość blokowania osób niepożądanych • Sprawdź warunki odstąpienia od umowy <p>„Po założeniu profilu”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ustaw silne hasło do konta • Nie klikaj w żadne linki pochodzące od niezaufanego nadawcy (możliwość zainfekowania komputera) • Nie publikuj (i nie wysyłaj) żadnych zdjęć, które mogą kompromitować Ciebie lub inne osoby • Nigdy nie podawaj swojego prawdziwego imienia, nazwiska (posługuj się nickiem), a także innych danych, np. adresu zamieszkania, e-maila, numeru telefonu • Podchodź ostrożnie do każdej znajomości (uważaj na tzw. „naciągaczy”) • Nigdy na pierwsze spotkanie (obojętne, czy jesteś mężczyzną czy kobietą) nie umawiaj się u siebie w domu. Spotykaj się w miejscach publicznych. Nie masz nigdy pewności, kim jest osoba po drugiej stronie. 		
<p>Podsumowanie i ewaluacja :</p>	<p>Zakończenie – pogadanka na temat bilansowania czasu w sieci i poza nią. Ewaluacja – ankieta (do przemyślenia, przedyskutowania i przygotowania)</p>	<p>10 min.</p>	
<p>Projekt prowadzi: FUNDACJA nowoczesna Polska</p> <p>Partner Projektu: Collegium Civitas <i>Więcej niż studia!</i></p> <p>Patronat honorowy: Ministerstwo Cyfryzacji RZECZNIK PRAW DZIECKA Marek Michalak</p> <p>Dofinansowano ze środków: ORE <small>OŚRODEK ROZWOJU EDUKACJI</small> MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ</p>			

Załącznik nr 1.

Uzupełnij luki:

Bankowość elektroniczna (ang. *e-banking*) – forma usług oferowanych przez banki, polegająca na umożliwieniu dostępu do rachunku za pomocą urządzenia elektronicznego: komputera, ..., terminalu POS, telefonu (zwłaszcza telefonu komórkowego) i linii telekomunikacyjnych, w tym.....

Usługi bankowości elektronicznej są także określane jako telebanking (bankowość zdalna).

Zależnie od wykorzystanych rozwiązań umożliwia np. sprawdzanie salda i historii rachunku, dokonanie polecenia przelewu, założenie lokaty terminowej. Bankowość elektroniczna jest kluczowym elementem bankowości transakcyjnej.

Formy bankowości elektronicznej

Home banking

Rozwiązanie to umożliwia obsługę rachunków bankowych bez konieczności wychodzenia z domu. Obsługa rachunku bankowego odbywa się przy użyciu publicznej sieci telefonicznej, telefonii ..... lub innego łącza dostępowego oraz ..... wyposażonego w odpowiednie oprogramowanie. Bezpieczeństwo systemu zapewniają m.in. .... hasła, a transmitowane dane są..... Wadą home bankingu jest to, że dostęp do konta jest możliwy tylko z komputera, na którym jest zainstalowany program.

Bankowość internetowa

Bankowość internetowa to komunikacja z bankiem za pośrednictwem Internetu. .... internetowa banku umożliwia klientom dokonywanie on-line różnorodnych operacji na ich ..... . Klient banku internetowego powinien mieć dostęp do komputera z zainstalowaną przeglądarką stron WWW podłączonego do sieci Internet. Kluczową ideą bankowości internetowej jest przede wszystkim ..... obsługa klienta, tj. włączenie klienta jako fizycznego użytkownika do skomputeryzowanego systemu bankowego. Istotą jej jest zaś możliwość korzystania z usług bankowych niezależnie od czasu i miejsca.

Bankowość telefoniczna i mobilna

Usługi bankowe dostępne za pośrednictwem telefonu nazywamy bankowością telefoniczną lub *phone bankingiem*. Te dostępne dzięki urządzeniom przenośnym, głównie telefonom komórkowym, określamy jako bankowość mobilną lub *mobile banking*.

Operacje bankowe przez telefon mogą być realizowane na kilka sposobów: poprzez kontakt z operatorem (call .....) lub przy użyciu telefonu komórkowego za pomocą ..... lub technologii WAP.

Najprostszą i najczęściej wykonywaną operacją jest sprawdzenie ..... rachunku. Inne, dostępne w większości serwisów telefonicznych, usługi to sprawdzanie historii rachunku bądź uzyskiwanie informacji o aktualnych stopach oprocentowania lub kursach walut.

WAP

Jest to usługa, która umożliwia dostęp do rachunku bankowego poprzez telefon komórkowy. Jest odmianą bankowości internetowej, która pozwala na korzystanie z usług bankowych za pośrednictwem telefonu bezprzewodowego. Protokół WAP zaimplementowany w telefonie komórkowym predysponuje to urządzenie do mobilnego nawiązania sesji ze stroną ..... . W ten prosty sposób użytkownik ma możliwość sprawowania stałej ..... nad rachunkiem i ..... zarządzania własnymi finansami.

W ramach usługi WAP możliwe są następujące operacje bankowe:

- dostęp do informacji o saldzie rachunku
- uzyskanie informacji o ..... na rachunku
- weryfikacja listy odbiorców dla przelewów
- wgląd do ..... operacji
- wykonanie przelewu na ..... rachunki
- definiowanie zlecenia stałego
- sporządzenie listy rachunków, na które ma być zrealizowany przelew
- dokonanie przelewu z przyszłą datą realizacji
- anulowanie przelewu
- realizacja przelewu na rachunki ZUS
- zakładanie i zrywanie lokat .....
- zmiana hasła dostępu

Bankowość wirtualna

Bankowość wirtualna polega na obsłudze tylko za pomocą sieci Internet i jego komunikatorów, telefonu i ewentualnie przesyłek listowych. Wirtualne banki w porównaniu do tradycyjnych banków nie posiadają ....., punktów obsługujących opłaty itp. Wszystkie operacje, jak np. .... przelewu, polecenie stworzenia lokaty czy przemiana walut odbywa się za pomocą Internetu. Ich pracownicy zazwyczaj są dostępni w siedzibie banku i obsługują swoich klientów 24h na dobę. Przykładem banków działających w systemie wirtualnym jest Inteligo, mBank i Alior Sync.

Na podstawie: https://pl.wikipedia.org/wiki/Bankowo%C5%9B%C4%87_elektroniczna

Załącznik nr 1

Poprawne odpowiedzi:

Bankowość elektroniczna (ang. *e-banking*) – forma usług oferowanych przez banki, polegająca na umożliwieniu dostępu do rachunku za pomocą urządzenia elektronicznego: komputera, bankomatu, terminalu POS, telefonu (zwłaszcza telefonu komórkowego) i linii telekomunikacyjnych, w tym Internetu.

Usługi bankowości elektronicznej są także określane jako telebanking (bankowość zdalna).

Zależnie od wykorzystanych rozwiązań umożliwia np. sprawdzanie salda i historii rachunku, dokonanie polecenia przelewu, założenie lokaty terminowej. Bankowość elektroniczna jest kluczowym elementem bankowości transakcyjnej.

Formy bankowości elektronicznej

Home banking

Rozwiązanie to umożliwia obsługę rachunków bankowych bez konieczności wychodzenia z domu. Obsługa rachunku bankowego odbywa się przy użyciu publicznej sieci telefonicznej, telefonii komórkowej lub innego łącza dostępowego oraz komputera wyposażonego w odpowiednie oprogramowanie. Bezpieczeństwo systemu zapewniają m.in. generowane hasła, a transmitowane dane są kodowane. Wadą home bankingu jest to, że dostęp do konta jest możliwy tylko z komputera, na którym jest zainstalowany program.

Bankowość internetowa

Bankowość internetowa to komunikacja z bankiem za pośrednictwem Internetu. Witryna internetowa banku umożliwia klientom dokonywanie on-line różnorodnych operacji na ich rachunkach. Klient banku internetowego powinien mieć dostęp do komputera z zainstalowaną przeglądarką stron WWW podłączonego do sieci Internet. Kluczową ideą bankowości internetowej jest przede wszystkim wirtualna obsługa klienta, tj. włączenie klienta jako fizycznego użytkownika do skomputeryzowanego systemu bankowego. Istotą jej jest zaś możliwość korzystania z usług bankowych niezależnie od czasu i miejsca.

Bankowość telefoniczna i mobilna

Usługi bankowe dostępne za pośrednictwem telefonu nazywamy bankowością telefoniczną lub *phone bankingiem*. Te dostępne dzięki urządzeniom przenośnym, głównie telefonom komórkowym, określamy jako bankowość mobilną lub *mobile banking*.

Operacje bankowe przez telefon mogą być realizowane na kilka sposobów: poprzez kontakt z operatorem (call center) lub przy użyciu telefonu komórkowego za pomocą SMS lub technologii WAP.

Najprostszą i najczęściej wykonywaną operacją jest sprawdzenie salda rachunku. Inne, dostępne w większości serwisów telefonicznych, usługi to sprawdzanie historii rachunku bądź uzyskiwanie informacji o aktualnych stopach oprocentowania lub kursach walut.

WAP

Jest to usługa, która umożliwia dostęp do rachunku bankowego poprzez [telefon komórkowy](#). Jest odmianą bankowości internetowej, która pozwala na korzystanie z usług bankowych za pośrednictwem telefonu bezprzewodowego. Protokół WAP zaimplementowany w telefonie komórkowym predysponuje to urządzenie do mobilnego nawiązania sesji ze stroną internetową banku. W ten prosty sposób użytkownik ma możliwość sprawowania stałej kontroli nad rachunkiem i zdalnego zarządzania własnymi finansami.

W ramach usługi WAP możliwe są następujące operacje bankowe:

- dostęp do informacji o saldzie rachunku
- uzyskanie informacji o obrotach na rachunku
- weryfikacja listy odbiorców dla przelewów
- wgląd do historii operacji
- wykonanie przelewu na obce rachunki
- definiowanie zlecenia stałego
- sporządzenie listy rachunków, na które ma być zrealizowany przelew
- dokonanie przelewu z przyszłą datą realizacji
- anulowanie przelewu
- realizacja przelewu na rachunki ZUS
- zakładanie i zrywanie lokat terminowych
- zmiana hasła dostępu

Bankowość wirtualna

Bankowość wirtualna polega na obsłudze tylko za pomocą sieci Internet i jego komunikatorów, telefonu i ewentualnie przesyłek listowych. Wirtualne banki w porównaniu do tradycyjnych banków nie posiadają placówek, punktów obsługujących opłaty itp. Wszystkie operacje, jak np. zlecenie przelewu, polecenie stworzenia lokaty czy przemiana walut odbywa się za pomocą Internetu. Ich pracownicy zazwyczaj są dostępni w siedzibie banku i obsługują swoich klientów 24h na dobę. Przykładem banków działających w systemie wirtualnym jest Inteligo, mBank i Alior Sync.

załącznik nr 2.

SŁOWNIK POJĘĆ (wycinanka)

Certyfikat klucza publicznego – zestaw informacji, które w ogólnym przypadku nie są możliwe do podrobienia i które służą do weryfikacji tożsamości podmiotu w internecie.

EmV – standard opracowany przez zrzeszenie wydawców kart płatniczych: Europay, MasterCard i Visa, definiujący zasady współpracy kart płatniczych wyposażonych w chip (tzw. chip EMV) z innymi urządzeniami, takimi jak terminale kartowe i bankomaty.

Karta zbliżeniowa – karta płatnicza pozwalająca na dokonywanie autoryzacji transakcji poprzez przyłożenie do czytnika terminala płatniczego. Dla transakcji realizowanych w Polsce, o ile kwota transakcji nie przekracza 50 zł, nie jest zwykle wymagane podanie kodu PIN.

Phishing – metoda oszustwa, w której przestępca podszywa się pod inną osobę lub organizację w celu wyłudzenia określonych informacji (np. danych logowania do bankowości internetowej) lub nakłonienia ofiary do realizacji określonych działań.

Płatności mobilne – płatności dokonywane przy użyciu telefonu komórkowego.

Skimming – działanie przestępcze polegające na skopiowaniu przy użyciu urządzenia zainstalowanego np. na wlocie kart w bankomacie (tzw. skimmera) danych z paska magnetycznego karty płatniczej, co następnie umożliwia zdublowanie takiej karty.

Terminal POS - (j. ang. Point of Sale – punkt handlowy) – urządzenie instalowane w punktach handlowo-usługowych służące do odczytywania danych z karty płatniczej oraz do kontaktowania się z centrum autoryzacyjnym, umożliwiające dokonanie płatności za nabywany towar lub usługę w formie bezgotówkowej (przy użyciu karty płatniczej).

Transakcja typu „card-not-present” – transakcje płatnicze realizowane bez fizycznej obecności karty u sprzedawcy, np. przez internet.